

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2655

Vragen van de leden **Heerts, Eijnsink** (beiden PvdA) en **Peters** (GroenLinks) aan de ministers van Justitie en van Defensie over *de rol van Nederlandse militairen bij een actie op 7 augustus 2002* (ingezonden 12 april 2010).

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie), mede namens de minister van Defensie (ontvangen 15 juni 2010). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 2384.

Vraag 1

Herinnert u zich de antwoorden op de Kamervragen over de rol van Nederlandse militairen bij een actie op 7 augustus 2002 (ontvangen 12 januari 2010)?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat waren ten tijde van het in die vragen genoemde incident de internationale procedures om mogelijke strafbare feiten te melden? Aan wie konden die worden gemeld?

Antwoord 2

ISAF-militairen moesten mogelijke strafbare feiten melden aan de hogere ISAF-eenheid waartoe zij behoorden. In het geval van de Nederlandse ISAF-militairen was dit de *Kabul Multinational Brigade* (KMNB) van ISAF. De Nederlandse compagniescommandant heeft dan ook over zijn bevindingen met betrekking tot het schietincident van 7 augustus 2002 gerapporteerd aan de KMNB.

Vraag 3

Welke instantie was belast met het onderzoek naar mogelijke schendingen van het humanitair recht en/of oorlogsrecht?

Antwoord 3

Het onderzoek naar mogelijke schendingen van het humanitair oorlogsrecht, gepleegd door Afghaanse onderdanen in Afghanistan, was en is primair een verantwoordelijkheid van de Afghaanse Justitie. Het Nederlandse Openbaar

¹ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 1187.

Ministerie is belast met het onderzoek naar een mogelijke betrokkenheid van Nederlandse militairen bij schietincidenten.

Vraag 4

Is het waar dat er vanuit het ministerie van Defensie of de krijgsmacht aan betrokken militairen (van – destijds – de luchtmobiele brigade, de Koninklijke Marechaussee (KMar), het Korps Commando Troepen (KCT)) is afgeraden om met journalisten van Argos of andere personen over dit incident te spreken? Zo ja, waarom?

Antwoord 4

Na het stellen van de schriftelijke vragen door leden van uw Kamer over dit onderwerp, begin oktober 2009, heeft de redactie van Argos enkele verzoeken om interviews ingediend bij de Directie Voorlichting en Communicatie van het Ministerie van Defensie. Op deze verzoeken is niet ingegaan omdat het gebruikelijk is de Kamer als eerste te informeren als de Kamer over een onderwerp om informatie heeft verzocht. Los daarvan is de Nederlandse compagniescommandant langs een andere weg benaderd voor een interview. Hij heeft zelf besloten daar niet op in te gaan.

Vraag 5

Waarom heeft het Openbaar Ministerie (OM) niet onderzocht of de digitale foto's van de lijken zijn gemaakt met het digitale fototoestel (een Sony Mavica FD 73) van het KCT in 2002 in Afghanistan?

Antwoord 5

Zoals geantwoord op eerdere vragen van het lid Peters van uw Kamer (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 1846) hebben leden van het Korps Commandotroepen (KCT) geen foto's gemaakt van slachtoffers van het schietincident. De foto's zijn gemaakt door militairen van de luchtmobiele compagnie. De naamgeving van de digitale fotobestanden geeft een indicatie dat de foto's zijn gemaakt met een Sony Digital Mavica camera. Het is niet meer te achterhalen welk type Sony Digital Mavica camera dit is geweest. Zowel de militairen van de luchtmobiele compagnie, die de foto's hebben gemaakt, als de KCT-eenheden maakten gebruik van Sony Digital Mavica camera's. Bovendien werd de specifieke bij de KCT-eenheid in gebruik zijnde Sony Digital Mavica camera waarschijnlijk ook door andere defensieonderdelen gebruikt.

Zie verder mijn antwoord op vraag 6.

Vraag 6

Waarom vond het OM het niet nodig om – met name naar aanleiding van het boek van de Duitse ex-militair van het KCT Achim Wohlgethan – (ex-)militairen van het KCT te horen over de opdracht(en) die zij in verband met het incident van 7 augustus 2002 (de ontsnapping van de gevangenen, het vuurgevecht en de executie) hebben uitgevoerd?

Antwoord 6

Zoals geantwoord op eerdere vragen van de leden Heerts en Eijssink van uw Kamer (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 1844) is de KCT-eenheid 411, waartoe ook de heer Wohlgethan behoorde, pas omstreeks 12:00 uur plaatselijke tijd, nadat het schietincident had plaatsgehad, vertrokken uit de ISAF-basis voor de opdracht die zij moesten uitvoeren. Eerder die dag had de KCT-eenheid al een andere, niet aan het schietincident gerelateerde opdracht uitgevoerd waartoe de eenheid omstreeks 09.30 uur plaatselijke tijd de basis had verlaten. De KCT-eenheid kan daarom onmogelijk opdrachten hebben uitgevoerd voor of tijdens het schietincident waarvan het aannemelijk is dat dit even na 08:00 uur plaatselijke tijd heeft plaatsgehad, zoals uiteengezet in de beantwoording van vragen van de leden Peters, Van Bommel en Pechtold (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 1845). Voor het horen van de leden van eenheid 411 van het KCT bestond daarom geen aanleiding.

Vraag 7

Wat hadden die militairen van het KCT moeten doen als zij wel nog andere ontsnapte gevangenen hadden gevonden? Hadden ze deze personen moeten aanhouden? Wat hadden ze er vervolgens mee moeten doen?

Antwoord 7

De bedoelde militairen van het Korps Commandotroepen (KCT) hadden de opdracht in de omgeving van het schietincident te zoeken naar eventuele andere ontsnapte gevangenen. Als zij die hadden gevonden, hadden zij de ontsnapte gevangenen moeten vastnemen en overdragen aan de KMNB.

Vraag 8

Kunt u aangeven welke generaal in dienst van het Afghaanse National Department of Security (NDS) op 7 augustus 2002 door Nederlandse militairen op de plaats van de executie werd gezien? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

De Nederlandse militairen en hun Afghaanse tolk hebben twee generaals op de plaats van het incident gezien. Een van hen was generaal Najim, die volgens de tolk behoorde tot de Afghaanse veiligheidsdienst *National Directorate of Security* (NDS). De tweede generaal behoorde tot het garnizoenscommando van de stad Kaboel.

Vraag 9

Welke personen zaten in de onderzoekscommissie die dit incident in 2002 in opdracht van de Afghaanse president Karzai hebben onderzocht? Wie was de vertegenwoordiger van de NDS in deze onderzoekscommissie?

Antwoord 9

Noch de NDS, noch de Verenigde Naties kunnen bevestigen dat een onderzoekscommissie in opdracht van president Karzai in 2002 uiteindelijk tot stand is gekomen. Er kan daarom niet worden bevestigd dat het incident door een dergelijke commissie is onderzocht, dat de NDS een vertegenwoordiger heeft afgevaardigd naar de onderzoekscommissie of wie dat is geweest.

Vraag 10

Is er behalve het onderzoek van mevr. Asma Jahangir, speciale rapporteur van de VN op het terrein van buitengerechterlijke executies, nog een ander (diepgaander) VN-onderzoek naar dit incident uitgevoerd?

Antwoord 10

De Speciaal rapporteur van de VN op het terrein van buitengerechterlijke executies mevr. Asma Jahangir maakt in haar rapport over Afghanistan (E/CN.4/2003/3/Add.4 van 3 februari 2003) melding van het incident. Navraag bij de *United Nations Assistance Mission to Afghanistan* (UNAMA) in Kaboel leert dat UNAMA op basis van eigen informatie concludeert dat de VN geen aanvullend onderzoek heeft gedaan naar het incident.

Vraag 11

Kan de Kamer – desnoods vertrouwelijk – inzage in het volledige dossier krijgen, waarbij het met name om de volgende stukken gaat:² het complete bevindingenrapport van de KMar, 2) de rapportage(s) van de compagniescommandant van de c-compagnie van de luchtmobiele brigade, 3) de rapportages van de Senior National Representative van 7 t/m 15 augustus 2002, 4) de nota die de minister van Defensie op 13 augustus 2002 ontving van waarnemend CDS, 5) het «Incident Report» van ISAF, 6) alle rapportages die de KCT-militairen in Afghanistan op/over 6, 7 en 8 augustus 2002 maakten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

De Kamer is over het schietincident van 7 augustus 2002 reeds eerder uitgebreid geïnformeerd. Als bijlage ontvangt u die gedeelten van de onder 1 tot en met 4 genoemde documenten die openbaar kunnen worden gemaakt.³

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 1187.

³ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Het betreft een groot deel van de bevindingenrapporten van de Koninklijke marechaussee uit 2002 en 2010, de relevante passages uit de rapportages van de compagniescommandant en de *Senior National Representative*, en de in de vraag genoemde nota van de waarnemend Chef Defensiestaf van 13 augustus 2002.

De onder 1 tot en met 4 genoemde documenten worden niet volledig openbaar gemaakt aangezien deze documenten ook informatie bevatten die geen betrekking heeft op het schietincident of omdat zij gerubriceerde bijlagen bevatten. De onder 5 en 6 genoemde documenten kunnen vanwege de rubricering niet openbaar worden gemaakt. Verder zijn de verstrekte documenten geanonimiseerd. In enkele delen van het tweede bevindingenrapport van de Koninklijke marechaussee uit 2010 was, om de mogelijkheden tot herleidbaarheid te beperken, meer nodig dan alleen het verwijderen van naam en functiegegevens.

Het tweede bevindingenrapport van de Koninklijke marechaussee bevat als bijlage enkele door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) opgemaakte documenten. In een aantal van deze documenten komt de volgende passage voor: *«De Nederlandse commando's staan op foto's waarop te zien is dat een executie heeft plaatsgevonden. Deze foto's worden niet bestreden, maar het tijdstip waarop de foto's zijn gemaakt wel.»* Voor de goede orde merk ik op dat alle Nederlandse militairen die op foto's van de gedode personen voorkomen, militairen zijn van de luchtmobiele compagnie en geen commando's (zie mijn antwoord op vragen 5 en 6).